

הגאון ר' מאיר אדלר

אח"ח 1234567

הוצאה לאור

הוצאת החסידים

...קול נהי נשמע מציון איך שודדנו¹. שודדנו אמנם מכלי חמדה בסלוקו של הצדיק הנפטר שלפנינו, אבל קול הנהי הנשמע מציון הוא על האופן הנורא איך ששודדנו. פתאום אבדנו את המרגניתא דרבי מאיר, "פתאום שודדנו אהלי, רגע יריעותי"². היריעות יריעות של ספר תורה הן אשר נשרפו לעינינו.

כל הרואה אדם כשר מישראל שמת כרואה ספר תורה שנשרף³. לפי ערכה של הכשרות אשר לאדם הכשר, לפי רוב מעלותיו ומדותיו התרומיות, ולפי רוב תורתו ועבודתו, עולה הוא הערך של קדושת ספר התורה שבו. אף ספר תורה שיש בו שמונים וחמש אותיות מצילין אותו מן הדליקה כדין ספר תורה שלם⁴. אפס כל שספר התורה הוא יותר מלא ויותר מתוקן רבה קדושתו, וקל-וחומר כשספר התורה עם עושר קדושתו מתוקן גם בעמודי עץ החיים בתחלתו ובסופו, עץ החיים של התורה זוהי גמילות חסדים, שהתורה תחלתה וסופה גמ"ח⁵. ורבי מאיר ז"ל שנלקח מאתנו פתאום, כמה היתה תורתו ועבודתו מאוגדת עם גמילות חסדים! ידענו מסירות נפשו לחזוק התורה, לחזוק ידי ת"ח, ולטובתו של כל איש מישראל בכל כתו וחילו. הה! מי יתן לנו תמורתו. איך שודדנו: השבר הפתאומי שבסלוקו של צדיק זה שעבד עבודת ה' באמת ותמים — זהו המרעיש את לבבנו.

כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך⁶. הרפואה המדרגת משיבה את הכחות שנתרופפו, אבל הרפואה הפתאומית הבאה על ידי נחוח או על ידי הקזה, כמשל הזוה"ק על סלוקם של צדיקים, היא ממעטת לשעתה את הכחות, אבל ירידה זו מוכרחת היא למראה סכנתה של המחלה. כשיש צדיק בדור, הדור הוא נעלה במדרגתו, הכל לפי ערכו והשפעתו של הצדיק בעולמו, במדינתו, בעירו או בחוגו. החוג החשוב בעירנו הקדושה ומחוצה לה שהושפע על-ידי השפעתו של המנוח ז"ל בין במעשה — בחזוק הישיבה הקדושה "חיי עולם" ות"ת למאות התשב"ר שלה — , בין בכל פעולות הצדקה והחסד שעסק בהן באמונה רבה, ובין בהשפעת הדוגמא של טרחתו ותמימותו ועבודתו הקדושה ביר"ש אמיתית, ודאי התרומם לנוכחות המנוח ז"ל. אבל כשהעונות מתרבים והקטרוג מתגבר — זאת היא הרפואה להשפיל את קו המדרגה של הדור, ועל כן הצדיק מסתלק.

³ מו"ק כה, א.

² שם ד, כ.

¹ ירמיה ט יח.

⁶ ירמיה ל יז.

⁵ סוטה יד, א.

⁴ שבת קטו, ב.

ספרו שנפטר רבי מאיר באמצע שעורו בפרק החובל⁷, בסוגיא של "שבת גדולה ושבת קטנה", שמשלמים כשומר קשואין מפני שכבר נתן דמי ידו ורגלו. מדת החסד שבדין הרכה על-ידי זה שכבר נתן דמי ידו ורגלו, מסבירה⁸ לנו את חסד ה' שבזה, שתחלת דינו של אדם הוא על דברי תורה⁹. על-ידי התורה האדם מתעלה וסביביו נשערה, ואם ידקדקו עמו בדין לפי מדרגה עליונה זו אין לו תקנה. כל זמן שלא קבל האדם את דינו על דברי תורה עומדת נגדו השאלה: למה לא נתגדל גם הוא? על-כן גומרים מתחלה את הדין על בטול תורה, ואחרי זאת דינו כזה שכבר נתן דמי ידו ורגלו, ומשערים אותו כבעל-מום שומר קשואים. וכך היא המדה בסלוק פתאומי של צדיק. זה אינו דומה לקרבן הבא בהכנה, בדעת-בעלים, אלא לנתוח והקזה פתאומית. הכחות נחסרו, ועל-ידי זה סרה הסכנה כי נתקטנה מדרגתו בהלקח מאתנו המרגלית היקרה שהיתה לנו ברכי מאיר ז"ל. אדם כי ימות באהל¹⁰, ממש באהל התורה והעבודה, חוטר מגזע קדוש ביום קדוש של אשכבתא של אותו צדיק קדוש ישראל מרוזין נ"ע שהיה המנוח ז"ל כל כך קשור לקדושתו, ובאופן כל-כך נורא באמצע הלמוד והכנה לקדושה — ובהיותו מתהלך ביום זה ממש דבר ע"ד הכנות מקום קבורתו בהר הזיתים — ולפתע פתאום יצאה נשמתו בנשיקה. "קול נהי נשמע מציון איך שודדנו".

תהא מיתתו של צדיק זה כפרה על הדור. המקום יגדור את פרצותינו. נפשו תהא צרורה בצרור החיים. בלע המות לנצח. ויקיצו וירננו שוכני עפר בטל אורות טליך בב"א.

1234567

מאמרי הראיה

⁸ ע' מאמרי הראיה ח"א ע' 198-199, 81.

¹⁰ במדבר יט יד.

⁷ ב"ק פה, ב.

⁹ קידושין מ, ב.